

Број 2.

САРАЈЕВО, АВГУСТА 1887.

Год. I.

Највише одликовање.

Његово Високопреосвештенство општељубљени наш Архипастир, ДЕ и Митрополит Дабро-босански Ђорђе Николајевић одликован је од Његовог Ц. и Кр. Апостолског Величанства нашег Премилоствог Цара и краља Фрање Јосифа I. „великим крстом ордена Фрање Јосифа“. О овом „Највишем одликовању“ Његова Преузвишеност Поглавар земље благоволио је изјестити Његово Високопреосвештенство са сљедећим дописом:

Земаљска влада за Босну и Херцеговину.

Број 46.690/1

Високопреосвештеном господину

Ђорђу Николајевићу

митрополиту и архијепископу дабро-босанском

у Сарајеву.

Његово Царско и Краљевско Апостолско Величанство благоизвољело је Превишњом одлуком од 27. јула т. год. Вашем Високопреосвештенству у признању Вашег заслужног дјеловања Најмилоствије подијелити велики крст ордена Фрање Јосифа.

Искрено се радујем, што могу овим Ваше Високопреосвештенство обавијестити о том Превишњем одликовању, те ми је част у прилогу припослати штатут ордена и реверс, — овај посљедњи са молбом, да ми се потписан поврати.

Уздржавам себи, да Вашем Високопреосвештенству лично предам Најмилоствије удјељено Превишње одликовање и да изразим своју че-

ститку, те за то умољавам Ваше Високопреосвештенство да се изволи потрудити у пратњи своје пречастне конзисторије дне 5|17. овог мјесеца у 11 сати прије подне у велику дворану земаљске владе.

Сарајево, 3|15. августа 1887.

Поглавица земаљске владе:

Апел, с. р.

Према овом допису Његово Високопреосвештенство у пратњи особља конзисторијалног овомјестног српско-православног свештенства црквено-школске општине у означени дан упутило се је у палачу Земаљске Владе гдје је по прописаним церемонијама примио мајмилостивије обдарене „знаке отличија“ из руку Његове Преузвишености Поглавара земље.

Овај чин отликовања честитајући најскромније Његовом Високопреосвештенству желимо, да га Премилостиви Творац поживи још много година на корист повјеренога Му српско-православног свештенства и народа.

О Бог у природи.

превод с руског.

Изван сваке је сумње, да смо ми у испитивању природе и њених закона много даље отишли у напријед но што су наши претци. Многе појаве видиме природе, које су прије њима биле незвјесне и непојмљиве, за нас су постале јасне и извјесне. Но упоређујући то што знамо о природи и њеним законима, долазимо до тог, сасвим основаног увјерења, да још много и много има више непронађеног и неизвјесног за нас на небу и на земљи. Почујмо живу ријеч умирућег Њутона, великог астронома-физика, који је цијеле десетине година неуморно трудио се на путу научном: „Ја не знам, говорио је он, како ће људи цијенити моје труде, но што се тиче мене, то ми се чини да сам ја био ништа друго него дијете које се игра на обали морској с каменчићима изглађеним или пљоснатим, каквих је и бољих тма у мору“. По новијем ислеђивању других природњака, у великом пространству свијета пливају многобројна небесна свјетила, која својом величином превазилазе свјетила сунчане системе. Система Коперникова а за тим и друга открића говоре нам, да у пространству свијета постоје колосална сунца којих је величина и блијесак 1000 пута виши, но што је величина и блијесак нашег сунца; да се гушће и гушће роје свијетови, саједињавајући се и повраћајући се у групе и системе. Из неизмјериме висине неба и недогледног пространства бацају своју свјетлост на нашу сунчану систему нова множина сунаца, цијели ројеви звијезда, које су као пијесак расијане по свему безграничном пољу свјетског пространства. Кад би ми могли брже од муње и мисли прелијетати од једне звијезде до друге, од једног острова свијета до другог и у течају хиљада и милиона година да се вијемо над земљом, ипак не би нашли граница свијету. Једна система нашег млијечног пута садржи у себи више од 20 милиона сунаца. Број звијезда које се даду виђети, одређује се у данашње вријеме на 500.000 милиона, а међу тим све то саставља малу част свијета и све је то само мало острво међу милионима њему подобних и већих! Находећих се у неизмјерној васиони, које

ма и приближно да би одредили — у нас те ријечи и тога броја нема!! Ево ближи појам о небесном пространству: свјетлост у свакој минути прелети око 42.000 миља пространство измеђ земље и најближе к њој звијезде и прелетиће за 4 године, а да би достиго земљу од најдаљих и једва примјечавајућих за нас тачки требало би времена бар око 20 милиона година.

Избројано је, да ако би с парним колима путовали на сваку секунду по 6 миља и при том путовали и дању и ноћу, тада би до сунца дошли само за 400 година а до непокретне звијезде која је нашој земљи најближа, дошли би само за 108 милиона година. Наука је очевидним фактима доказала, да је наша земља једва замјечавајућа тачка у васиони, да је она један од најнепримјетних сапутника сунцу, а у сравању са другим тјелима небесним она је не више но једно зрно пијеска.

Спустимо се с небесних висина на обитавајућу нашу — малу планету — земљу и овдје при сасвим пажљивом разматрању створења — сустрешћемо та бесконачна својства — свемогућство, премудрост и благост Творчеву.

Наша земља која је Богом утврђена ни на чем, по изразу црквене пјесме, више од 7000 година, служи предметом изучавања и испитивања код многи учених људи; међу тим много и много има којечега што им је непојмљиво шта се на њеној површини или у кори налази, а њена унутрашњост јошт им је мање доступна за испитивање и изучавање. Знаменити природњак Броњар говори: „ми смо сингли са земљине површине, да би колико је могуће дубље проникнули у дубљину њену. По срава-

њивајући дубљину до које смо достигли са дужином земљиног попрјечника — налазимо то, да смо тек разровили земљину површину“ и т. д. — Тешко разумијевамо, рекао је еврејски мудрац, шта је на земљи и шта у руке с трудом добивамо; а шта је на небу — ко ће ислеђити?“ (Прем Сол. 9, 16). Када човек очима погледа на небо и на капљу воде, онда — како тамо, тако и овдје — види неизмјериме области свијета и нигдје не налази граница творењу Божијем, које је све у најбољем поретку и са осталим творењима Божијим стоји у некој хармонији и органској срузи. *Всја мјероју и числом и вјесом расположил јеси*, говори премудри обрачајући се Богу. (Прем Сол. 11, 21).

Природа као што се види сложена је из разноличних, и шта више, једно другој — противних стихија као на пр. топлота и хладноћа, сухоћа и влага, ватра вода и др. и ипак све је у њој саједињено у једно цијело.

Све је предвиђено и у напријед одређено у њеном саставу и устројству; свакој је ствари дано толико силе колико јој довољно за њено биће и назначење, показан пут, одређено вријеме, постављене границе и дана одређена мјера тако, да не би једна ствар другој сметала а напротив, да би свака саучествовала општем поретку и сама строго се истог — држала; све је строго потчињено одређеним им законима; од највећих тијела која се у пространству небесном находе, до најмањих која се једва примјећују пужући по земљи. Свему је дано своје — приличеће устројство. Не само велике части творења, но и све најмање, добиле су своје биће и форму (изглед) од руке једног највећег и најмудријег Творца — преблагог — Бога.

(Наставиће се)

Ријеч о псовки.

Овај порок од скоро почео је увлачити се у наш народ и како који дан, мјесец и година све више опажа се и продире

и у села која су ближе вароши. По варошима и кућама, дућанима, на тржишту, у друштву и другим мјестима чују

се најгадније псовке и срамне ријечи. Селаци, који у додир са варошанима долазе, разумије се да то по нешто усвајају и преносе у села у домове своје, и тако се послје кити боље, догони и разграђава. Кад се то уобичаји, онда човјек а покадкад и жена у својој неразборитости свагда у говору а нарочито у пићу, гдје им устреба; псују, грде и срамне ријечи на своја уста испуштају. Дакле са свим је природно, да ће и дјеца таквих родитеља научити се псовати и срамне ријечи говорити, јер дјеца радо све оно чине и брзо све усвајају што виде и што чују. Тим поступком дјеца ће још далеко китњасте и обилатије научити се псовати и оћераће у томе још даље него њихови старији.

Жалосно је то, али још је жалосније када се види, чује и зна, да су код нас псовке погдјешто и прве ријечи дјечије, и да се неки родитељи са смијехом радују што им мали безазлени синчић или дјеца умију псовати, срамне ријечи говорити а и наругати се некеме као маторац.

На срамоту имена Хришћанског има и таквих родитеља, који на то своју дјецу као из шале — расположења наводе, без да претпостављају од тога рђаве последице: да ће дијете, када се из малена томе научи, кад одрасте још жешће псовати и срамне ријечи изговарати. Тада ће, — шта више — тражити веће и веће псовке, јер ће му оне ситније бити обичне, док напосљетку не окупи машати се и светих ријечи и предмета.

Ову заразу, ову гадну навику, која се увукла у наш народ, како у варошима тако већим дијелом у селима, и која убија у сваком човјеку Христјанину — особито у простом народу — свако морално осјећање, треба што прије и раније из народа искорјењавати, треба лијечити гдје год се опазити и чује, по ријечима Апостола Павла: „Да се псовка и срамне ријечи међу Хришћанима не говоре, да им ни имена нема“ (Еф. 5, 3. 4.).

Па чије позив и чија је дужност да овоме не српском и не хришћанском пороку на пут стане? Одговор је овај:

Свештеников је позив, његова је света дужност да ову ману, ово зло у својој парохији између својих парохијана истребљује, да учитељско-пастирском ријечју и благим савјетом у цркви, у дому, на збору и сваком приликом поучава своју паству, свој мили и правосјерни народ, да не псује и да се окане срамних ријечи, јер то је гријех противан и Богу и цркви и православној вјери, — гријех, који наш народ води развратности, из којег се могу и други пороци појавити, као: мржња, свађа, неслога, непоштовање непобожност и т. д.

Да, свештеник односно парох, позван је да поучава и утврђује своје парохијане у моралу православној вјери и свакој врлини хришћанској. Он ваља да о овоме пороку често говори, па макар одмах и непожњео плода; ако га непослуша један, послушаће га други, трећи, девети, и тако ће мање бити псовке и срамних ријечи.

Ради тога доносимо овдје сходну поуку,¹⁾ коју треба свештеник да говори своје стаду и народу:

Драга браћо и православни Христјани!

Свето писмо говори: *Вејако слово гњило да неисклодиш из уста твојих.*

Питам вас, да ли је тако међу вама? На жалост није. У цијелом нашем селу, у цијелој мојој парохији, једва ћемо наћи неколико скромнијех људи који никада не говоре непристојне ријечи. Сви остали псују и на своја уста изговарају срамне ријечи. Па већ и дјеца се ваша из малена на то уче, јер им сами примјер дајете и пред њима то чините.

Ви сте се тако привикли псовању, да већ многи изговарају те ријечи као неке пословице. Ако у јутру марвинче храниш или гоним га путем, а ти му псујеш то и то! Ако ти ко од млађих не уреди добро посао, ето тебе гдје га са псовком и погрдним ријечима исправљаш и каштигујеш. Ако син оца или жена мужа расрди, понавља се то исто.

¹⁾ Ова поука може послужити као основа о овоме пороку и може се према томе, како се гдје псовка умножила и бесједа разгранати.

WWW.UNIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Многи од вас и пред свештеником псују и срамне ријечи говоре, а шта више; неки на велику жалост и несрећу њихову, усуђују се као пољаници наговарати и псовати свете ријечи, као: Закон, вјеру, крст, пост, свеця и друге свете предмети.

Да ли сте браћо и Хришћани кад год мислили о томе: како је велики тријех псовати и срамне ријечи говорити. Знајте да нисте, јер да знате не би то чинили. Зато послушајте ме, па ћете чути да не ваља псовати и узабудне ријечи говорити.

Снаситељ Господ наш Исус Христос вели: "Ја вам кажем да ће за сваку празну ријеч коју рекну људи, дати одговор у дан страшнога суда (Мат. 12. 36), па и Апостол Павле тражи од нас да пазимо и неговоримо рђаве ријечи и каже: "Никаква рђава ријеч, која је штетна и саблазнитељна, да не изази из уста ваших, него само што је добро за наредовање вјере (Ефес 4. 29).

Ето видите да не ваља псовати и срамне ријечи говорити, видите да је псовка пут развратности, она је ријечима извршена развратност. Гдје се псује, ту се у погубак појављује и нечистоћа, а нечистоћа је тријех смртни.

Језик, којег нам је дао Бог да говоримо чисте и полезне ријечи, да Бога прослављамо, да признавамо име Божије, име Оца и Сина и светог Духа, да се језиком Богу молимо и у дану и у ноћи, у цркви, у дому, у сваком послу и на сваком мјесту, па тај језик да развратне и гнусне ријечи говори? Та није ли то велика прехота од људи, који су разумом обдарени и који се разликую тиме од осталих животиња?

Ви примате на своја уста св. тријело и крв Христа Спаситеља у одређене дане и црквом прописана у четири годишња поста, па зар да на та уста уста говорите и испуштате погане и срамне ријечи — да их псовком кужите; то је драги Хришћани страшно и Богу мрско. Ах тешко је онима, који су овим трије-

хом заражени, тешко је њиховој еречи и породити, јер ће их Божија казна постићи, ако се не поправе и не покају с тим тврдим обећањем: да не ће никада више на своја уста исказивати псовке.

Па шта мислите, кога ви грдите и псујете? Своје жене које вам дјецу рађају; своје матере које су вас родиле и с трудом одгајиле; своју дјецу коју треба добрим примјером да предсретате, и братим и поучним ријечима да их васпитавате; безсловесну животињу, која вас баш ништа неразумије и с којом треба да човјечно поступате и галите. Доста чујна ствар, а још чудније; од кула у вас тај неваљали и нехришћански обичај? Та, тај се обичај само ђаволу и ђаволу човјеку може допадати а ником другом. Он вас само наводи на тај погани тријех.

На срамоту примјетно сам и чуо, да и по нека жена проклинање и куње друге, а највећма и најчешће своју рођену дјецу предусрета са ријечима: пром те спалио; стрижела те устријелила; иди до ђавола; иди к врану; боже би било да сам га сахрана, него што сам га одхранила и т. д. Тако се многа мајка изрекне и покад-кад се јада својој дјаци.

А знате ли ви шта је клетва, знате ли особито шта је клетва родитељска? Таким вашим поганим поступком желите својој дјаци, своје најмилијем породу свако зло и сваку несрећу, кад их ку-нете и проклинјете. Ђво вам једнога при-мјера; мати нека била је врло љупка, па је често крела своју дјецу, па тје, нека дјеця једно за другим поумру и она за кратко вријеме остале сама самохрана, а мајка је прије — петеро дјеце. Кад је и пошљедно дјете у проод сахранила, отворе јој се очи и она стане сама себе присти-што је своју дјецу проклинјала. Тако се неко вријеме приза и једна, док напо-шљетку ко једна и жалосна из очајања поумру и себи живот узме т. ј. убије се.

Међу вама има их и онакових Хри-шћана и Хришћанки који проклинају грде свој занат или алат, своју кућу,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

своју земљу и друге ствари бездушне, које вам нијесу по вољи. То је неразуман ваш поступак према бездушним стварима. Може ли вас бездушна ствар разумјети и бојати се ваше љутње? Је ли да не може. Па зашто онда то чините и поганихе уста вапа којекаквим гадним и празним ријечима и клетвама. Та не би чинио то и онај човјек, који је у највећем лудилу и заносу болесном.

По кад-кад опажа се међу вама да један другога — једна другу називате непристојним именима као: ђаволом, врагом, вјештицом; желите онима који су вас увриједили свакојаке биједи и болести. По кашто хоћете и да се наругате хромима и грбавима; да издијевате имена знанцима. А не ћете да знате Христову заповјед гдје каже: Што не желите да вам други људи не чине, не

чините и ви другима, па било то ријечима или дјелом.

Маните и оканите се драги Хришћани тога обичаја и зле навике, не чините у будуће тога, зауздајте и чувајте свој језик у чистоти по ријечима цара Давида: „Положих устом моим хранило, језе не согрјешах ми јазиком моим (пс. 38. 2.) а уста своја чувајте у свестости јер из једног извора не може теч и слатка и горка вода (Јак. 3. 9.).

Говорите само богоугодне полезне и нужне ријечи, то се од вас као од Хришћана иште. Невријеђајте част и поштење свога ближњег ни ријечима ни дјелом, те тако ћете бити честити, срећни и Богу милији; па и други ће вас људи више уважавати а вапа ће вас рођена дјеца, кад им увијек будете давали добри примјер — поштовати.

Б. П. С.

О хришћанском браку.*)

Поука Светога Јована Златоуста.

С руског превео Ристо Ј. Чајкановић.

У в о д.

Поука Св. Јована Златоуста о заједничким дужностима (обвезама) хришћанскијех супруга, заслужује најдубље и најозбиљније пажње, како по својој пуноћи, тако и по опћеуразумљивој и згодно достављеној поуки. Дубоко изучивши срце човјечије, велики Светитељ Јован и у поукама (наставама) хришћанским супрузима, и у јавном укорном приговору (обличавању) на њихове мане (недостатке), не задржава се на једној само спољашњој (јавно-очитој) страни обвезаних дужности, него открива најскривеније побуде за те или друге врсте поступања хришћанских супруга. Излажући обвезности брачнога стања, он врло често и са особитом јасношћу (разборитошћу) открива оне добротворне и очевидне за свакога пошљедице, ка којима води необилазна (неуклона) вјерност. овјем обвезностима (дужностима). Јавне укорне приговоре (обличења) хришћанских супруга Светитељ Јован Златоуст изриче са правом истинитом (искреном) пастирском љубављу, но уз то црта (показује) порок (погрјешку, ману) у свој његовој безобразности, и показује постојећа средства (начине) за његово истребљење.

1. *Скупиојени Свештешљски савјеш невјестиним родитељима при избору за њена младожењу (женика).*

При избору женика (или зета) невјестини (младински) родитељи морају пазити (гледати) не само његово уљудно понашање (благообразност) и стање, но за највише душевне врлине, између којих најглавније мора бити правовјерије (или побожност). При том случају, Св. Златоуст савјетује родитељима невјестиним, не ослањати се на своје искуство и знање људи, него сав посао за избор зета повјерити Богу Промислитељу, и од њега искати доброга мужа за своју шћерку. „Тражи, вели Светитељ, за своју шћерку мужа, који би одиста био њеним браниоцем и чуваром; тражи с намјером да би тјелу дао главу. Не тражи (најпре) новаца, сјајног произласка (од благородног племена) лозе, знаменитог рода (кољена), — то је све сувишно; него тражи (понајвише) побожне душе, смјерности, праве мудрости, страха Божијег, ако само желиш, да би твоја шћер живила у задовољству и радости. Тражећи јој мужа згодна (богата), не само да јој не ћеш

*) Најискреније препоручујемо ову узор „поуку о Хришћанском браку“ светитељеву нашој милој браћи и сестрама на читање, јер смо далеко забасали у нашем данашњем нехришћанском животу и обичају сасвим противно овој поуци. Уредн.

угодити, него ћеш је још растужити (сневеселити), учинићеш је, на мјесто слободном, робитињом; па не ће толико она уживати задовољства од злата; колико ће се мучити у чемерном робовању; тога не тражи, него то, да је он (женик) једнаког (равног) стања. Ако ли то не може бити, онда боље потражи (зета) сиромашнога, а немој згоднога, ако хоћеш да твоја шћерка не би била продата њему, као газди (господару), а предата као мужу. Кад дознаш за добротинство зета, и хоћеш да удаш за њега шћер, онда моли Христа, да би се и Он исти онда десио кад се стану сачетавати (вјенчавати), јер то за њега није понижење (нити му је противно) зато, јер је то тајна Његова присуства, (посјете). Када ти (као отац) бринеш се и тражиш младожењу својој шћери, моли се овако: Покажи ми Боже, кога си ти одредио (провидио нашао?) И њему подај и повјери овај велики посао; за побожност твоју он ће те наградити. Треба учинити два посла: препоручити све Њему (Богу) и тражити таквога зета (или женика), који је угодан (по вољи) њему, т. ј. доброга, поштенога и богобојазнога“.

2. Први и главни уговор срећнога хришћанског брака.

Када је младожења учинио паметни избор за своју невјесту, а невјеста (млада) избор за свога младожењу, и умољен благослов Божији за вјенчање (за оне који ће се здружити), то с тијем није све још учињено за њихову срећу у брачном животу. Они сами морају, кад ступе у брак, тако се владати, тако уредити своје узајамне (међусобне) одношаје, да би потпуно били прилични (достојни способни) за благослов Божији, те да сами на себе не навуку несрећу, — да не би брак, врело чистих радости, учинио се извором небројених невоља — њиховом сопственом кривицом.

„Брак је пристаниште (лука ће лађе застају), вели Златоусти, али је међутим и бродарски пролом (погибија пропаст), — не само по себи, него по расположењу онијех, који се њиме рђаво користе. Јербо, који чува у њему (браку) црквене и грађанске законе, тај вазда налази и код куће и код своје жене утјеху и олакшицу у свијем неприликама, које се срећају на другим мјестима. А који непаметно и случајно срља (ступа) у ову тајну (т. ј. у брак), макар да и ужива мира (и славе) у званију (на суду) и на другим мјестима (т. ј. грађанским уредима), али тај се често срета са неприликама и заједана (грчином) у својој кући (и од своје жене).

3. Добар наук младим мужевима како ће придобити љубав и расположење (наклоност) к себи од младих жена, (својих).

Да би утврдио и за навијек сачувао наравни уплив на жену, млади муж мора почети изображење (уредбу) њеног карактера (поштеног

наравног владања) од првијех дана супружног живљења — и продужавати га при сваком згодном случају у свом породичном (домаћем) животу. У свијем околностима живота муж мора оштро пазити за понашањем (владањем) своје жене, мора јој показивати породичне и домаће дужности, и за све врстнеће за њено наравно усавршавање, и да има превагу (да надмаши) над окружавајућом средином (друштва). Св. Јован Златоусти, заједно с опћим поукама (наставама), савјетује младеме мужу уклонити с брачног пира (торжества) све, што би могло увриједити или покварити поштење (брачне чистоте) младој ђевојки — жени па продужује: Уклонивши ово све, ти ћеш правилно и разумно учинити, ако позадуго сачуваш стид њен. Па макар да и није поштена (тјелесно — уздржљива — чиста) нецјеломудрена била ђевица, она ће дуго мучати, побуђена уважењем спрам (свога) мужа, и новином оних предмета (ствари) са којима се она још није обикла. Па које врјеме није најзгодније поучавању жене, ако не баш оно, док она још уважава мужа, још га се боји, и још се држи у стиду? Тада јој престави (објасни) њене законе, и она ће ти се покоравати и с вољом и преко воље. Најпре збори о томе што се тиче до љубави, јер при доказивању (убјеђењу) ништа толико не причињава да се приме поуке (наставе), као увјереност, што се нуде од љубави и добром намјером, и (наклоности). Како ћеш јој ти показати своју љубав? Нуто ево како; реци: Ја сам могао узети и згодну (богату), и од вишег сталежа, па ја неизабрах ни једне између њих, него завољех тебе, твој начин живота, твоје поштење, смјерност и ђевојачки образ (дјевствену чистоту уздржљивост). Затим пређи на ријеч о љубави, говори о презирању богатства но као мимогред приговарајући њој и прескочно. Јербо, ако само сав свој говор управиш (обарању) порицању богатства, онда ћеш се показати тешким и досадним. Али када нађеш овоме повод у том што се тиче ње, онда ће се њој то допасти. Даклен реци: И кад би могао ја женити се богатом невјестом, ја се не одлучих (не усудих) то учинити. По чему? Не баш нерасудно и несмишљено, него добро познавши, да владање богатством (згодом) ништа не значи, и да га треба презирати (мрзити), а ја, оставивши га склоних се к добротинству твоје душе, које цијеним скупље од икаква злата. Јер ђева паметна, доброћудна, и која (нагли) за побожност, што је скупље од свега свијета, те због тога се ја и склоних к теби, завољех тебе, и носим те у својој души. Садашњи живот ништа не значи, зато те молим, и навешћујем ти, и све ћу учинити ради тога, да би прилично (достојно) провели, земаљски живот. Садашњи је живот кратак, промјенљив и непостојан. Ако угађајући Богу удостојимо се провести ови

живот, онда ћемо вазда бити у радости, заједно са Христом — Богом неразлучно, (напореда). Твоју љубав ја претпостављам свему: ништа мени није толико немилу, као неједнака мисао с тобом. Макар да би мени дошло све изгубити, и да будем од свакога сиромашнији, и да се подложим и тешким невољама па да изгубим што бичо, ја ћу све поднијети и претрпјети, само кад би ти мене љубила (вољела). И ћеца ће ми наша бити мила, кад они буду залог твоје љубави. Него и ти мораш тако поступати (чинити владати се⁴). — Затим додај ријечи Апостола, да је Богу по вољи (угодно), да међу нама буде љубав. Чуј шта вели св. писмо: Зато ће оставити човјек свога оца и мајку, а придружиће се к жени својој, да не буде међу нама никаква повода к свађи (инаду); то је мени боље но богатство и скуп слуга и спољашњег поштовања. Зар не ће бити боље од злата и боље од потајног блага, ове ријечи за жену? Не бој се, исто ће се понијети (погордити) јер си је заволио, но слободно увјеравај је у љубави, а она ће тебе тим више завољети. Ако учини што добро, похвали је, диви јој се; ако што видиш неприлично, које се дешава у младијех жена, насјетуј је, убједи је, докажи јој Одвраћај је од новаца и велики је трошкова; научавај је да се краси (кити) оним

украсом које произлази од доброћудности, смјерности и поштења; постојано учи томе, што је нужно. Молитве ваше да су заједничке, нека свакако (ако је могуће) иде (у свећане дане и неђељом) у цркву, и из оног што се тамо чита, поја и бесједи са проповједнице, нека муж пита дома жену, а жена мужа. Ако вас стане ту-жити (стјешњавати) сиромаштина, онда покажи на свете мужеве Петра и Павла, који су били у вишој важности него цареви и богаташи, а уз то су они често проводили свој живот и гладни и жедни. Поучавај своју жену да је у овом животу страшно само једно вријеђати Бога. Ако хоћеш да учиниш (даш) ручак или пир (част угошћење), не зови никога од непоштењака или покваренијех неваљалаца, него зови онога који је познат као поштен, који би могао благословити вашу кућу својим доласком довести на дом ваш благослов Божији. Не мој нерасудно зборити с њом, него ласкаво (умиљато), са уважањем (поштовањем) и љубавно. Поштуј је ти па њој онда не ће бити од потребе да је поштују други, не ће јој бити потребе да је славе (узнесе) други, ако се само буде користила са уважањем од тебе. Учи је страху Божијем, па ће све у вас потећи као из извора, а дом ће вам обилан бити сваким добром.

(Наставиће се)

Старине.

Сказание житиа кнеза Лазара (Герблановича).

(Наставак)

милош весело играше и ову пиесну пиеваше, бже бже мои ти ми даи за род хришћански крв нашу пролиевати, иадни турци ви сте мени служили; али иош ниесте мою саблу о себи кушали вићењемо турци и снагом и саблом каде тамо с вами дођем бои бити, нећу мою мошч шчеђети о вас. учинићу спомен на полу косову от чуда како ће само чловк прорећи, и та му се брже стече и то кнез лазар наипре прорече, госпоица милица коиу хладну воду код града крушевца замутише среску господу и витезе све потопише и србску землу опустеше и хришћанске цркве порушише и та се згоди миесеца иуниа дан цру лазару светац биеше како га веће неће прославити. на вечеру код себе седе старца иуга богдана и вукa бранковића кои свем самрти справла, неверника мусића кои на столу крв учини, на гласу дамиана шариновића, и сритовину страшнога и огненаго трипуна кои много по полу турака ћера и марка са оружием и радону и богдана и углешу много званаго и станишу и радивоа кои дружину не имашу куда бои биу и марцику кои копие не носи и не зна шчо га срце боли, нигадаре

самриги не бои се орлина и марчина ћурђа петра и максима старца милка кои бестраха на бои. иде витеза стефана страшних очу уговића браће кои брзо на бои иду често много турком досађуиу, живана и ћурицу и петра костадиновића и матиаша узду, павла хорлина и марчина, топличанина милана и ивана косачића и воивоу милоша. то ставла и посађуе таи дан. вук бранковић кнезу лазару потално говори; видиш ли господине те 3 воиводе велике оћете издати, шчо си посадио собом знаш ли шчо ће ти с утра учинити ере ћете издати на полу косову зашчо турска воиска биеше погинула и ми на полу косову от ватане лазареве вражби витеза и пунака родила шчо и веће неће србска земла родити него и смути неверни вук бранковић и неверу на милоша изнесе и на остале иунаке на ти вечер дука наипре поче игром лиепо насмна се сва господа руком машаше. таде кнезу лазару златни пехар вина напунише и узе га у руке и ста мислити коме ће га наптити и узе га доволно пролише чашу по колену главом доле паде речи не може проговорити, сви га видеше срце и заболe сви се

забринуше кад га видеше господина шчоће бити. каде кнез лазар от жалости се разабра и каде главу диже горе е иедва реч проговори и рече от како е настала србска земла у нашои власти вазда право господа и виерно и у добру послужуи и данаске не вера да се пробуди како сам то чуо кадем се по свому срцу како вас сакотило и иазбу велику на срцу имам и того ради и жалости главом от колена укидоше се 3 главе из воиске хоће да издаду ме цру да иду иван косанчић топлничанин милан и воиводе милош тако ми казуиу али не веруем хоће ли ићи заиста али а не веруем него се чудим ивану косанчићу кога водим за собом за шчо уфатноби иастреба уфатио би са срцем садете чиним за шчо си ме саде учинио али ће турског пра дворити а за шчо би нека се чудим за кума мога милана топлничанина вере и части пуне или е сила србска господа от крви племенитела а соко у крепости кои си воиску турску удио а сада хоћеш ме изневерити него се чудим за мог милоша кога изабрах за сина и милошу дадох мою да шчер коиу држим како цвиет па ке ти сва воиска даде да си сердар пред воиском моим да за шчо губиш своиу власт без неволе а саде ми кажу да се хоћеш изневерити каде будемо на полу косову мою ћеш воиску издати али се не веруем да се хоћеш изневерити, а кому ћу ову чашу напиши здравица ти слуго моиа милошу и буди веран и не буди не веран на служи ову златну чашу свему. скочи милош хитро на ноге уста славно му се кнезу лазару поклони и ста мислити шчоће отговорити каде му чаша до руке дође кнезу се лазару поклони и рече му фала ти господине на здравици твоиој шчо ми си напио али ти не фала на бесиедама твоим каде си ме мислио пехаром даровати за шчо ми ниеси стари крушевац поклонио саде ти хоће за тобом остати пуст каде ли си ме мислио невером називати не беше ме собом ни водити а хето ти невере уз колена десно је седи те ти бесиеди код колена твога те сву воиску смути а ти не веруеш докле очима не видиш а на сам ти вера у свему тако ме вера моа не убила и тако ме душа моја пред богом не са хранила то ће виђети сва воиска са своиема а и ти хоћеш виђети тко е вера тко е не вера сутра е света недела видов дан аимос пророк виђети хошч тко е вера сутра идемо у турски табор и пра хоћу убити и цру ћу стати ногом за вратом под чадором и за истину пак хоћу тако учинити и паки скочи са стола како ветар и за ним милан топлничанин и иван косанчић и милошу се заклеше и дадохе веру обефаше се до самрти шњим бити и воиевати и негову волу творити. под чадором вино служи иедан другому братими и мало заспаше, каде усташе и коне сташе седлати у лиепу оправу а лиепе сабле сребрне и каде се сакрише ноћни

мраци и даница са звиездама а сунце пусти пусти тракове своие по земли сва три се на броиу нађоше се иездећи на полу косову према турскоме табору. страже и турске опазеше и цру брже доказаше чудна е то цре 3 иунака врло иезде хоћемо ли и у табор пустити кад то чу цр рече устаните мое лале наредите воиску да лиепо стану то су поклицарн лазареви то се хоће нама предати а нама ће боле бити и проведите и по среде табора докле дођу до моего чадора, воиска се лепо нареди паше и бежи како цр заповиђе тако се справише бариапи се отворише како ружица кано да ће на боји ићи, сви се турци ођели у лиепо одиело ере сваки жели виђети от туђе земле иунака да види чауши тадаи и чауши от табора далеко и сретоше и овако нима рекоше иели здраво господа и иунаци и отидоше иездећи и паше ударише иездом бесиедити ш нима чауши цреви бесиеде. иели и ваш цр лазар здраво са господом вашом како ли ви иунаци и воиводе и банови и спаие и витези лазареви делие и брчници и главе от воиске како ли редом са међе милош кобилић отговара наш велики господин кога вишњи бг саздао кнез лазар намие свиема господин здраво е и весело и воиска почива како много поле у далеку притисла и крепост бже нам буди помошчник а наше воиводе и банови и кралеви и делие уиедно како гладан вук каде иане види у стаду овчему или орал каде види из облака иато кокоши а озгор стане тарг по подбие како слоза соколова како облак громом голубова силу земли обори а ви тужни турци будалине и ађамие. тадаи чауши цреви милошу говоре шчо то ти нама говориш то е нами велика жалост и страх шчо ти нами мислиш от турске воиске да чиниш шчо ти е драго а каде саде милошу отидеш цру мурату онће теби све савршити виђете каде умреш у нас напонит цру велики они на боји не иду, паше бежи и везири они на боји не иду веће боји биу иемини и брчници и велике кулоглие цреве перианица и велики делие и чауши и воиводе буљукбаше који на кону сиеле те они страшно иашу ту се све зверие страшно ођело коже међедине и све луте рисовине а орлова крила пред собом носе пребиа рекао би даие звиер а ђеца паничари нишча не желе него да се биу арапи и друге многе воиске коие неби могао преброити нишча не гледаиу него да рече цр да се биемо и вас би живие прожди-рала милош рече незнате ли ви турци тужни да ви кажем да вук кожу дере а месо ждере а кожу отеже ако ће ту вуци нити ћу. бжиа вола орлово не гледа нити се боји нишча дула теке нека гледам иато голубова ту весело удари голубова много земли обори зашчо су у нега нокти богати истом бледи к цареву чадору дојездише са иедне стране стајаше сва сила црева а здруге бијаше цр ва чадора а милош

кобилиць са два своа друга пездиаше немогаху турци да се нагледану лишине иунака донездише до прева чадора, страшни велики паша допаде да му кона прими милошу, милош нима рече није у закону хриистианскому да турци хриистианом коне држе тадаи турци отступише ва шанац. косанчић иван храбри ту милошу кона прифати милош оде поче цру говорити цар му брже отговори врата чадору негову говори бже колико ми милан друг биеше са педну странр милош се обрати ту скочи на кона и ту сам цар оком видне и сви турци очима виђеше турской го-

споди зачудо би каде милан виђе от пада кона расрди милош му се яви и рече не труди соколу крила чиме ћеш лећети мало потрпи саде ћеш у пато улетити. тадаи пође милош с прем говорити, цар му руку пружи да му милош целива, велики везир рече ногу пружи каурину руку не пружи цар му ногу пружи и рече му целиваи хођу ти велику власт дати и рече му милош сваке сам власти и богатства довоолаи у нашега чести-тога кнеза лазара веће хођу твои живот данас примити, уфати цара за ногу а извади данас примити, уфати цара за ногу а извади нож и удари па распара цра до преиу. (Свршише се)

Старе књиге.

1. **Послѣдованіе стаго елса** (ово је написано црвеним мастилом, минејским словима врло чисто и читко) **сирѣчь** (црним мастилом) **Маслосцѣна**, **осѣраемаго ш седни сѣнников** (све црвеним мастилом, а унапријед само почетне ријечи црвеним, а друге све црним).

На дну осам првих листова стоји ово забиљежено, али сасвим другом руком: **Си Матавник** приложи **хаџи Методіе ѿермонах** **хилендарацъ** и приложію **монастирѣ грабовѣцѣ** о **храмѣ стаго николи**, и кон ю ѿними **кромѣ нѣжде** да: **в: ы проклет. г.**

Угледа ради, да се види какав је слог у књизи, наводим овдје неколико врста из прве молитве после првог јеванђеља, што се чита над болесником: „**Ты во еси въ велии идивънъ. храней свой завѣт имлт свою любеціимте дагаи изкавление грѣхом осталь своемъ штроцѣ ѿсѣ хѣ. породивы на ѿгрѣха. просвѣщавый слѣпыи исправляи низверженныє. любей праведникии и грѣшникии милѣи и т. д.**

2. **Одмах после маслосцѣна** иде: **канон наисход души, кѣр андреа критскаго, глас в. пѣснь а. ѿмос.**

Іако посѣхѣ ходивъ ѿиль.

Прїидѣте съверѣтесе вси иже благочестіио въжити жившєи, ивъплачите дѣше стѣжде-ныє славы божиє, и ракотавшєе стѣдныи бѣссимъ въсѣмъ тѣшаниємъ.

Из овога се види, да није онај исти канон Андрије Критскога; што га данас имамо у нашим требницима.

3. **Послѣдованіе великаго сѣнїа воды** **стихъ богогавани.**

Глава и нїна, гласъ ѿ.

Прѣмо гласъ въпїюшѣ въ пѣстыни, обговоланте пѣтъ господи пришель еси господи зракъ рабїи прѣем. и т. д.

У јектенијама: Оархїепископѣ нашемъ, ииме честнѣм пресвѣтерствѣ ѿже охѣ слѣжѣк, всемъ причѣк илюдѣ, — Облагочестивыхъ и богохраннимыхъ царїхъ нашихъ, новѣсеи полатѣк иновѣихъ ихъ, господѣ помолїмсе.

Молитва, коју свештеник тајно чита: Господи Иеусе Христе, на више је мјеста измијењена, а молитва, три листа дуга: творение сагаго Софронїа патрїарха иерѣсалимскаго: Троице прѣсвѣриаа сасвим је у данашњем требнику изостављена.

4. **Молитва глаголема надъ кобтиномъ саги памѣтъ ихъ: „Иже вса съвршїви словомъ твоимъ господи. и т. д.**

5. **Чинъ биваемъ наводѣканіе раси въходить хотѣки прїетї расѣ и творит метанїе, игѣменѣ, и въпроситсе ѿнего, аше съсваким оусердїем, и многодневнимъ смотрѣнїемъ се хошет.**

6. **Послѣдованіе малаго вѣраза еже несмантїа, подаренїа дрѣква слѣжѣи, и починаюцимъ братїамъ, часа въводитъ еклїсархъ хотецаго пострици се и т. д.**

7. **Чинъ биваемїа великаго и анѣлскаго вѣраза. ѿ свечера принашаютсе ризи исѣма. и прочаа вѣраза того хотецагосе пострици. и т. д. до свршетка.**

8. **Овдје је издеран један лист, и то: Чинъ погребенїа монаховъ; јер се види из јектенија: „Ише молимсе о покои оставлени, блаженнѣки памети, и ѿпоушченїе грѣхом оусопшаго врата нашего ииме.**

9. **Послѣдованіе шпело величанское. (мирскихъ људи). глас. и. Иже глѣбинами мѣ-**

WWW.LINKS.BS
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

дростнио челоуколюбно вѣса стране, и еже наполазъ вѣсѣмъ единые сѣдѣтели, покой господи дѣше рабѣ своихъ, на те во оупованіе възложише, и пр.

У овом оцјелу има много више сти- хира, него у обичном садашњем.

10. Чтиви? Параклис прѣстѣки влди- чицѣ нашен. Богородици и присно Дѣвѣ Марїи: Бог господъ заведе нам и т. д.

Къ богородици прилѣжно ниша при-

тецѣм грѣшнѣи исмѣренїи, и припадѣм по- кааѣмъ вѣпїоце изгубины дѣшевнага, и т. д.

Послѣдњи листови и први насловни одкинути су, и с тим ова књига довр- шена је; писана је на кожи, и тврдо увезана на малом колу и сваки почетни наслов забиљежен је црвеним крупним словима; има 167 листова и налази се у аркиви конзисторијалној митрополије Дабро-босанске.

II. Катихетичка бесјѣда

о символу вјере.

Православни Христјани! Што је најглав- није и најнужније знати човјеку Христјанину, то је вјера. Тај темељ христјанске вјере садржи се у „Символу вјере“ или као што просто зовемо: Вјерују. Овдје је изложено кратко али јасно шта сваки Христјанин треба да вјерује. Како се чита Символ вјере то знате, но како га је, ко — и гдје саставио може бити да то не знате, па зато имајте стрпљења, ја ћу вам растумачити.

Символ вјере, или просто: Вјерују, у сваком виду као што га ми имамо, састављен је врло дивно. Он је састављен од светих Отаца на Никео-Константинопољским саборима прије хи- љаду и више година.

Зашто је састављен Символ вјере? Ево зашто. Познато је вама, православни Христјани, да је Господ наш Исус Христос проповједао своју Божествену науку свима људима и наро- дима, из свију мјеста и крајева, који су га слушали, но ипак најбоље су Његову науку примали Његови ученици и Апостоли, и то зато, што су увијек поред Њега били. Но кад се Христос вознесао на небо, Апостоли су вјеру Христову распростирали по свима мјестима и народима онда познатога свијета. Наука апо- столска била је чиста и истинита, јер су је примили од самога Христа Спаситеља; но и при свој тој чистоти Христове науке, налазило се је људи, који су је по вољи и ђуди својој тумачили. Један је криво схватио учење апостолско, другом се то учење учинило неправилно, трећи је хтјео да покаже своје знање и мудровање, и таким начином почели су зли људи изопачавати науку Христову. Учители праве Христове вјере кад су видјели ту поквареност људску науку да то поправе, а зато нужни су били зборови пастира и учитеља цркве — или васијонски сабори. Ево како је то било: Ревносни пастири цркве Христове примјетили су ту неправилност учења, и зато су то доставили благочестивом

императору. Император по њиховој жељи ра- зашље позиве по свој својој држави и другим царевинама, да би се сви епископи и учитељи црквени сабрали на једно одређено мјесто у сабор. Ови епископи узимали су по каткад са собом презвитере и ђаконе, који су били спо- собнији у вјери од противника исте. Сабравши и помоливши се Богу расуђивали су како се и у ком мјесту сачувала вјера и проповјед апо- столска, и о том су предмету рјешавали. Кад би се ови у нечем сагласили, записивали би у књигу и то су примили за истину као духом светим потврђену.

Вселенских сабора било је седам, на којима је написан и утврђен Символ вјере. Ако ви Христјани, и знате како се чита Символ вјере, то ипак није доста, него је још нужно знати и разумјети, шта се садржи у Символу вјере, кога ми читамо. Иначе зашто бисмо се ми звали Христјани? Ваљда зато што знамо про- читати Символ вјере, а оно што нам је нај- нужније знати Христјанима т. ј. чему нас он учи — не знати? То би значило просто ништа не знати, јер кад језик ријечи пребацује, а ум спава и не разумије шта језик говори, ту нема темељите вјере. Пресудите сами, да ли је то лијепо називати се Христјанином, а не знати како нас учи вјера и како ћемо у истој посту- пати. Невјерник и он познаје темељ своје вјере ма она и лоша била; он тврдо стоји у својој вјери, те га нико не може у њој поколебати. Кад тако невјерни тврдо стоје у свом невје- рију, то је онда нама најнужније знати и шти- тити своју вјеру, која је права и истинита вјера, на темељу Христове и апостолске науке основана, а св. саборима утврђена. Ако ви сље- дујете и знали будете чему вас учи Символ вјере, онда не ћете никада сврнути с пута праве вјере, а дознати прави темељ вјере то није нимало тешко.

Да би лакше могли поњати Символ вјере

и његову садржину, он се дијели на дванест чланова. Како гласи први члан Символа вјере и чему нас учи, о том ћу вам послѣје говорити.

Сада при закључку мога данашњег говора говорим, да ко хоће да получи Царство небесно, тај је дужан тврдо вјеровати у Бога Оца, Бога Сина и Духа светог; тврдо знати и вјеровати да ће бити опште Воскресеније мртвих и будући

живот, у ком ће благочестиви људи бити у блаженом стању Царства небеснога, а грешници у вјечној муци.

Старајте се, драги слушаоци, да живите онако, како би заслужили вјечно блаженство у Царству небесном са свима светима. Амин.

п. п.

Живот светог Мирона

епископа критскога.

Свети Мирон родио се је и васпитао у духу вјере Христове на острву Криту. Младост своју проводио је у побожности и послушности према Богу и својим родитељима. У своје вријеме ожени се и бијаше земљодјелац. Земљу обрађујући са знојем себи храну прибављаше, па од свога труда и зноја и друге потпомагаше и биједне и сиромашне хранишаше. Зато му и Бог благосиљаше труде његове: што би више давао, то би му Бог све више наставрао. Уза све то био је милостивији од других људи.

Једанпут нађе на свом гувну лопове, који су му жито крали, и већ своје вреће житом напунили бијаху, но од тешкоће немогаху их на рамена подићи. Свети мјесто да би их тукао и прогонио, или им друго какво зло учинио, сам приђе и подигне им вреће на

рамена, запријетивши им да никоме о том не казују.

Због његовога добродјетелнога живота би постављен за презвитера и тако учаше људе вјери и благочестивом животу, укрепљавајући своје стадо да буду трпељиви у страдању и гоњењу од безаконога цара Декија, који је гонио све оне, који су у Христа вјеровали. Кад погину цар Декије и престаде гоњење, св. Мирон буде произведен на чин епископа. Он почитоваше оне мученике, који погибоше у вријеме гонења и мучења, и спомен им чињаше.

Св. Мирон чинио је многа чудеса, и зато га св. црква назива „чудотворцем“. Пасући у винограду Господњем Богом повјерено му стадо и учећи га, дочека дубоку старост и у својој стотој години предаде Богу своју свету душу. п. п.

Конзисторијалне окружнице.

Ок ружница.

Број 900.

свему свештенству и народу српско-православном епархије сарајевске.

Као што је пријављено дешава се не на нашу радост, да наш српско-православни народ у неким крајевима обичава, и данашњег времена у недјељне и празничне дане радити тешке послове, и ићи на надницу, а то Христова црква забрањује.

Па да би се народ од таког погрјешног поступања одвратио препоручује се топло свештенству, и сваком благочестивом Христјанину, да свагдје и на сваком мјесту дјелом и рјечју поради, доказујући: да Христова Црква својим вјернима заповједа недјељне и празничне дане светковати, те препоручује, у те дане од својих радова престати, и у тјелесном одмору, чинећи добра дјела милости и молитве у славу Бога проводити.

Данас су престала доба беглуцења, и ако

нећеш, немораш ићи на беглук. Та вриједан и богобојазљив Христјанин има времена да се наради, да своје послове у најљепшем реду обави, и опет што заслужи а да недјељом и празником не ради. Он у те дане иде у цркву, Богу се моли, чини добра дјела и нескверни своју душу и тјело, опијањем, свађањем и т. д. па му и Бог момаже да је у свему сретан и напредан.

Гријех је радити у дане недјељне и празничне, а гријех је опет нерадити у дане радне или тежатне.

Из сједнице конзисторијалне у Сарајеву 25. јуна 1887.

АЕ и митрополит Дабро-босански:
Ђорђе Николајевић.

Број 422.

О К Р У Ж Н И Ц А

свима окружним протопрезвитерским уредима а преко њих цијелом свештенству на извршење налога.

Ова је Митрополитска Конзисторија из сједнице своје дне 13/25. децембра 1882. број 1224 држане, Високој Ц. Кр. Земаљској Влади поднијела предлог: да се за парохије васцијеле Богоспасајеме Архидијецезе босанске, набаве матрикуларни протоколи.

Висока Ц. Кр. Земаљска Влада извољела је овај предлог конзисторије, одписом својим од 10/22. марта т. год. број 2709 усвојити и одобрити, с тим додатком: да конзисторија о том у свом сопственом дјелокругу сходне одредбе издати благоизволи.

Усљед тога је у данашњој сједници конзисторијалној закључено ово:

I.

Да се надлежни Протојереји позову наложити својим подручним црквеним општинама, нека својим путем поднесу исказе, која општина матрикуларних протокола још до данас нема, да им такове конзисторија набавити може.

II.

Свака је општина дужна усљед тога један предума од 6 фор. а. вр. неодложно овој конзисторији послати, како би се овдје нужни протоколи — који ће најмање до 200 табака изнијети — набавити могли.

III.

Кад се протоколи набаве и конзисторија рачуне од Ц. Кр. државне штампарије добила буде, биће и општине нуз доставу протокола, уједно са рачунима убавјешћене.

Благовјенству вашем налаже се предстојећи налог тачно извршити, нужни новац чим прије од општина покупити, и на ту цијељ овој конзисторији доставити.

Из сједнице Конзисторијалне
У Сарајеву, 28. априла 1883.

АЕ и Митрополит:
Савва.

Број 1629.

О К Р У Ж Н И Ц А

свему парохијалном свештенству

Из поузданог извора дознало се, да се неким нашим црквама у Богоспасајемој Архидијецези нашој поклањају евангелија, књиге црквене, иконе и литије, које долазе из подозриве стране и без знања Нашег Архиепископа. — Страшећи се за моје православно стадо, да не би таквим ласкавим поклонима на клизави пут заведено и преварено било, те од свога светога православља одступило; налажемо свему свештенству преко протопрезвитера, да се ни један неусуди црквене књиге и иконе,

ма од које стране оне долазиле, прије примити и у цркву унијети без Нашега Архиепископског благослова. Тако исто, ни по чијем наговору да се не може положити темељ којој новој цркви, без предходног на то благослова и питања Нашега.

Из сједнице Конзисторијалне
У Сарајеву, 29. новембра 1883.

АЕ и Митрополит Босански:
Савва.

Број 1689.

О К Р У Ж Н И Ц А

свештенству добро-босанске епархије.

Поводом пријаве Високе Земаљске Владе од 19. децембра о. г. под бр. 23.935, да је један свештеник свршетком септембра л. год. једног војника на допусту боравећи вјенчао без дозволе војничке власти нужне у то име, што се противи § 24. обранбеног закона за Босну и Херцеговину, о чему је конзисторија већ 13. децембра пр. год. број 1196 издала доста опширно разјашњење, опет се упозорјује православно свештенство ове Архидијецезе, да часнике и војнике стојеће у активној служби, за

тим оне линијској, службовној дужности подвргнуте момке, којима и ако су, на допуст стављени, неприпада право опроста од презентне службе, — ни под којим условом не вјенчава без нарочите дозволе издане од војничке управе.

Из сједнице Конзисторијалне
У Сарајеву, 15. децембра 1883.

АЕ и Митрополит Босански:
Савва.

Прво запуштење цркве манастирске у Добруну, под султаном Селимом турским царем.

Поред цркве добрунске, југоисточно 10 минута далеко поред ријеке Р'заве била је варошица, којој се и данас камените зидине познају, и од Ћуприје, која је била на ријечи Р'зави, код исте вароши, — доминирају високе стијене, на којима лежи град још у цјелости сачуван — са малим изузетком рушевина. Идући од бивше вароши у град и пењући се постепено, озидан је зид, који је привезан за стијене и у истом постоји урезана капија (врата), куда се у град улази. Овај град зидао је Ђурађ Смедеревац после косовске битке од прилике око 1440 год. Султан Селим после неког времена хтео је овај град освојити, те је покушавао са војском из данашњега санџака новопазарског узети га; и он се тада упути добрунском граду и обиђе Добрун низ ријеку „Лим“, заузме скелу на Дрини, ђе постоји данашња варош Вишеград 2 сата далеко од Добруна. Но узалуд му је било, и није могао град узети, због тога што град стоји на узвишеном мјесту и доста згодној позицији и тврђави.

У добрунском пољу сједио је један Србин именован Јован Калауз који оде у турску војску код султана и каже му да је дошао да му град Добрун изда. Султан Јовану обећа дати шта хоће. Онда Јован султану каза: да ће у тај и у тај дан отићи сватови из града добрунског да доведу ђевојку из града Исарџика више данашње варошице Пријепоља, те нека поврати војску уз Лим, па кад се буду сватови враћали са ђевојком у Добрун, да дочекају и разбију сватове, па онда нека војска по ноћи сватовским редом упуте се у град Добрун; тада ће из града изаћи сва војска српска и господа добрунска пред сватове, ту их можеш разбити и град на тај лаки начин узети. По савјету Јованову султан тако и учини. Пошаље велико одјелење војске уз ријеку Лим, изберу згодно мјесто ђе ће сватове дочекати, управ на путу ниже садање варошице Прибоја, на једној великој равници, ту изненада дочекају и разбију сватове, ђе је велика погибелъ била, те се и данас види много гробље и гробови, које се зове „Сватовско гробље“. Тада се војска мјесто сватова упути по ноћи низ ријеку Будимлију, пјевајући сватовске пјесме. Кадо су наступили на Ћуприју близу града, из града изађе све у сретане пред сватове, и ту се око Ћуприје дочекају и сударе и велика сјеча буде, што се и данас виде многи турски гробови, јер се по биљегам (нишанима — мраморима) познаје да

су ту некакви многи турски великаши и газије изгинули, а српског гробља и нема, ваљда оног времена није их имао ко копати. С том пријеваром — по ријечима Јована Калауза а по причању народном, Турци заузму град добрунски, и што су могли разоре и варош запале и сруше. Тада је и црква добрунска подлегла својој судбини и запуштењу.

После тога султан позове себи свога шпијуна (уводу) Јована Калауза и запита га, шта хоће да му даде награде, што му је издао град добрунски? Јован му заште да му даде добрунско поље на коме сједи, да буде његова сопствена земља. То му султан драге воље даде и потврди Јована да му нико то одузети не може. Овај Јован био је чивчија — кмет манастирског земљишта. Доцније Јован се потурчи, и даду му име Мујо. Ту у томе предјелу и данас се налази неколико кућа, које се презивају Мујићи, а поље добрунско зове се Ђалаузовина. Код Ћуприје у Добруну на разбојишту, кад су Турци побједу учинили и град узели, у исто вријеме наредно је султан да се подигне џамија за успомену заузећа града, која и данас постоји, и у истој хоца са голом сабљом чини дову (предикку и молитву), гдје се Турци ондјешњи из села скупљају на молитву.

Мало доцније после заузећа града Добруна, подигну и озидају Турци у Вишеграду једну велику зграду, коју прозову „Каменити Хан“ близу ријеке Дрине, ђе је онда возила скела. Године 1568. појави се Мехмед паша Соколовић који се родио у селу Раванцима у котару вишеградском од српско-православних родитеља; те својим иметком начини на Дрини знамениту и велику Ћуприју од камена, којој ријетко подобне тврђаве данас има од старине. Ова Ћуприја још и данас постоји у цјелости, без да јој валовита Дрина може шта наудити. На средини Ћуприје изведен је ступ, и на истом од бијелог мермера налази се фино израђен натпис, које градио и кад. Тога доба осује град на једном високом брду више Ћуприје, а мало доцније и варош поред ријеке Дрине постане и прозове се варош Вишеград, зато што постоји више ње град.

У Бијелом брду, 1886. године.

По причању старих људи саопштава:

свештеник.

Алекса Ђуровић,

Кратак извјештај

о богословском заводу у Рељеву за г. 1886/7.

Почетак школске године у богословском заводу у Рељеву код Сарајева био је 21. августа (2. септембра) 1886. год. са 48 питомаца а свршетак 18/30. јуна 1887. год. са 43 питомца. У течају године четворица су искључена а један је својеволјно због болести напустио учење.

Што се тиче владања ученика у опће је похвално.

У погледу учења и успјеха у наукама стоји; да су се сви без изузетка трудили и марљивим се кроз цијелу годину показали; особито су се трудили и натјецали ученици четвртог разреда; које су дјелом и на испитима показали. Што су двојица из првог разреда, један из другог и један из трећег пали те слабе оцјене добили, то се приписати даје једино њиховој предходно слабој припреми.

Од науковних предмета, предавани су сљедећи:

А, у I. разреду.

1. Увод у св. писмо, 2. Литургија; 3. Црквено-словенски језик; 4. српски језик; 5. њемачки језик; 6. географија; 7. математика 8. природопис.

Б, у II. разреду.

1. Увод у св. писмо; 2. тумачење св. писма; 3. догматично-богословне; 4. литургија; 5. црквено-словенски језик; 6. српски језик; 7. њемачки језик; 8. географија; 9. историја свијета; 10. математика; 11. природопис 12. физика.

В, у III. разреду.

1. Увод у св. писмо; 2. тумачење св. писма; 3. догматично-богословне; 4. логика; 5. српски језик; 6. њемач. језик; 7. економија; 8. географија; 9. историја свијета; 10. математика 11. физика.

Г, у IV. разреду.

1. Морално-богословне; 2. омилитика; 3. пастирско богословље; 4. катихетика; 5. црквено право; 6. логика и психологија; 7. педагогика и методика; 8. српски језик; 9. њемачки језик; 10. економија; 11. географија; 12. историја свијета; 13. математика 14. физика и хемија.

Црквено појање и правило за све разреде.

Ученици IV. разреда поред семестралне добили су и апсолуторну свједоцбу а оспособљено их је 11, од којих је један Перовић Владимир са оцјеном одличан; петорица, Зимонић Јован, Ђокић Тодор, Ловрић Коста, Поповић Миладин, Поповић Патриције са оцјеном; врло добар; двојица, Поповић Марко, Скакић Никола са оцјеном похвалан; тројица, Голић Марко, Ђукић Тодор, Поповић Симо са оцјеном добар. Двојица из овог разреда нијесу приступили испитима јер су пред почетак испита тешко обољели, али су у току године и ови Пантић Митар, врло добар а Тркулић Стојан, похвалан успјех показали.

Остали ученици свршили су и то:

а, у III. разреду.

Новаковић Јован, Остојић Драгомир са врло добрим, Јован Врањеш, Поповић Коста, Поповић Теодосије, Стајић Ђорђе са похвалним; Гвозденовић Владимир, Перовић Ђорђе, Соколовић Панто са добрим; Миловановић Михајил са једва повољним успјехом.

б, у II. разреду.

Чалмић Софроније, Шиниковић Стеван са врло добрим, Грабеж Ђорђе, Јовичић Михајил, Михајиловић Стево, Шкорић Никола са похвалним; Гајић Остоја, Поробић Стево са добрим; Поповић Ђорђе довољним, Одавић Јевто недовољним успјехом.

в, у I. разреду.

Кочевић Јосиф, Стојчевић Љубомир са врло добрим; Марковић Лазар, Мотарица Јово, Поповић Коста са похвалним; Муратовић Симо, Ожеговић Лазар са добрим; Павић Ђорђе са недовољним; Поповић Божић са свим недовољним; Марјановић Лука није испита полагао.

Као што су се ученици врло марљиво трудили, не мање и њихови професори били су у предавању врло ревносни јер поред свега, што су питомци неједнако и слабонски спремни дошли; што се ове године имао да савлада обилнији материјал, што су по смрти пок. учитеља Стевана Поповића суплирани дотични предмети, што су професори свештеници обавезани били обављати службу у заводној цркви — испити су неочекивано повољно испали, што служи на дику ђацима, особљу професорском на понос а претпостављенима на пуно задовољство.

Ова школска година закључена је обичним формалностима с том само разликом што је овог пута питамац Владимир Пејовић у значајној бесједи коју је послје прочитања класификација изговорио истакавши сва добротинства, која су он и негови другови у овоме заводу уживали, те у име своје и својих другова изјавио дубоку благодарност Високој Земалској Влади и свима који су својску и очинску бригу имали и водили о њиховом добру и срећи, о њиховом ужитку и умном развоју. (Види „Просвјету“ бр. 19. о. год.

Истакнути је још и ово:

22. септембра (4. октобра) 1886. год. на имен-дан Њег. Ц. Кр. и Апостолског Величанства Франц Јосифа I. обављено је у заводној цркви благодарственоје молебствије у присуству свију питомаца; исто тако 7/19. новембра о. г. у славу имен-дана Њез. Величанства Царице и Краљице Јелисавете.

Питомци су се исповједали и св. причешћу приступали у вријеме црквом прописаних постова.

Црквене вијести.

Освећење добрунске цркве.

Та знаменита старина, која је за вријеме владе султана Селима уништена и у рушевинама остављена, као што се из биљешке о истој под насловом „прво запуштење цркве добрунске“ ит. д. — види, настојањем и потпором Високе Земалске Владе и Њене Преузвишености баронице Вилхелмине супруге Његове Преузвишености бившег грађанског доглавника барона

Феодора Николића от Рудне, подигнута је и обновљена, те ће се иста, као што смо извјештени освештати на Госпојину т. ј. 15/27. о. мј. од Његовог Високопреосвештенства нашег Преузвишеног Архиластира Господина Ђорђа Николајевића који ће ради тог кренути се на пут из своје резиденције 12/24. о. мј.

Школске вијести.

Тражи се за српско-православну основну школу у Кључу (Босна), учитељ с годишњом плаћом од 300 фор. а. вр. Уз то слободан стан са огревом. Компетент мора бити Србин православне вјере; да је свршио учитељску школу, или да докаже да је оспособљен за учитеља;

што ће имати уз молбеницу и свједоштво на српско-православну општину у Кључу најдаље до 1. септембра о. год. упутити.

Српско-православна црквено-школска
општина.

Г л а с н и к.

Свјесни и вриједни свештеник Стево Чулић помоћник свом оцу проти Симеуну Чулићу а доцније учитељ српско-православне основне школе у Варпар Вакуфу упокојио се 7. јула о. г. а сахрањен је у Варпару и опојан од десет свештеника уз саучешће многобројног народа који су се скупили да тјело овог ваљана и свјесна, своје дужности — свештеника и служитеља српске православне цркве, матери земљи

предају. Он је рођен у селу Тријевову 26. октобра 1861. г. — 26. фебруара 1883. рукоположен је у Сарајеву за ђакона а 6. марта и. г. за свештеника.

Стефан Беровић свештеник из парохије великог Радића, у којој је 23 године као свештеник и парох свога православног стада на корист цркве и вјере православне радио, умро је у својој 55-ој години 26. јула о. год.

О Б З Н А Н А.

Браћи свештеницима јављамо да ћемо шематизам ове дијецезе почети доносити или у листу или пак као додатак истом, почетком нове грађанске године.

Правило црквено које смо у програму овог листа истакли почећемо доносити од идућег броја т. ј. од мјесеца септембра с којим и црквена нова година почиње.

Свима, којима смо 1-ви број „Дабро - босанског Источника“ послали у нади да ће се претплатити на тај лист а досад то учинили нијесу, молимо их, да или се првом поштом с претплатом одазову или пак, да нам поврате бројеве.

Уредн.